

Trusa de instrumente pentru redactarea știrilor

Material educațional adaptat după **NewsWise**.

NewsWise este un program educațional dezvoltat de The Guardian Foundation, o organizație non-profit dedicată jurnalismului de calitate. Programul oferă resurse gratuite pentru învățământul primar și îi ajută pe elevi să dezvolte gândirea critică și să înțeleagă lumea știrilor. Acest material este un plan de lecție din pachetul NewsWise, destinat elevilor cu vârste între **9 și 11 ani**.

[Imagine copertă](#)

Acest material aparține Asociației Mediawise Society și este licențiat sub

CC BY-NC-SA 4.0

Cu susținerea Fundației Orange,
prin programul Digitaliada

Navigatorul de știri	1
Oprește-te	1
Întreabă	1
Verifică	1
Decide	1
Lista de verificare pentru redactarea unei știri	2
Trăsături structurale	2
Trăsături de limbaj	2
Trăsături vizuale	2
Componentele unei știri	3
Titluri	3
Subtitluri	3
Semnătura autorului	4
Fotografii	4
Legende foto	4
Criterii pentru selectarea unei știri	4
Subiectul: Despre cine este știrea?	4
Surpriza: Este neașteptată?	4
Locul: Unde s-a întâmplat?	4
Timpul: Când s-a întâmplat?	5
Limbajul știrilor	6
Verbe uzuale în știri	6
Substantive frecvente	6
Formule pentru prezentarea informațiilor	6
Introducerea vorbirii directe și indirecte	7
Formule introductive	7
Verbe de raportare	7
Conectori și expresii utile	7
Pentru ordonarea cronologică a informațiilor	7
Pentru exprimarea contrastului	7
Pentru adăugarea de informații	8
Pentru evidențierea informațiilor importante	8
Conjunții și locuțiuni conjuncționale	8
Pentru exprimarea succesiunii în timp	8
Pentru exprimarea contrastului sau a concesiiei	8
Pentru exprimarea unei condiții	8
Glosar de termeni	9

Navigatorul de știri

Oprește-te

Înainte să ai încredere, să distribui sau să reacționezi, asigură-te că ai răspunsurile la următoarele întrebări.

Întrebă

- ☐ Cine a publicat știrea? Ai mai auzit de ei? Este o sursă de încredere?
- ☐ Cum se prezintă sursa? Este o instituție media sau un jurnalist?
- ☐ Ce alte știri au mai publicat? Par credibile?
- ☐ Arată normal pagina web?
- ☐ Arată normal adresa site-ului?
- ☐ Este textul scris corect?
- ☐ Titlul corespunde cu ce este de fapt în articol?

Verifică

- ☐ Este aceeași știre publicată și de alte publicații cunoscute?
- ☐ Articolul folosește fotografii reale, cu legendă și sursă.
- ☐ Există citate din surse reale — persoane, instituții sau documente oficiale.
- ☐ Articolul include mai multe puncte de vedere diferite.
- ☐ Reporterul prezintă faptele, nu doar propria opinie.
- ☐ Faptele sunt susținute de dovezi — citate, imagini sau statistici.

Decide

- ☐ Am încredere în acest articol.
- ☐ Voi distribui acest articol.
- ☐ Voi spune colegilor că îl consider adevărat.
- ☐ Voi afla mai multe despre această știre.
- ☐ Nu am încredere în acest articol.
- ☐ Nu îl voi distribui.
- ☐ Voi spune colegilor că nu este adevărat.
- ☐ Voi spune că este părtinitor sau manipulativ.
- ☐ Voi căuta adevărul despre această știre pe surse de încredere

Lista de verificare pentru redactarea unei știri

Trăsături structurale

- ☐ Urmează structura piramidei inversate.
- ☐ Primul paragraf răspunde la cele 5 întrebări:
 - ☐ Cine?
 - ☐ Ce?
 - ☐ Când?
 - ☐ Unde?
 - ☐ De ce?
- ☐ Informațiile sunt ordonate de la cele mai importante la cele mai puțin importante.
- ☐ Partea de mijloc dezvoltă știrea prin:
 - ☐ detalii relevante;
 - ☐ dovezi și informații suplimentare;
 - ☐ citate.
- ☐ Ultimul paragraf oferă o concluzie sau indică ce urmează să se întâmple.

Trăsături de limbaj

- ☐ Folosește un limbaj clar, formal și concis.
- ☐ Scrie la persoana a III-a (cu excepția citatelor).
- ☐ Include vorbire directă și/sau indirectă.
- ☐ Utilizează verbe de raportare potrivite (de exemplu: a declarat, a anunțat, a explicat).
- ☐ Explică cine sunt persoanele menționate folosind propoziții relative, atunci când este necesar.

Trăsături vizuale

- ☐ Titlul este informativ și captează atenția.
- ☐ Subtitlul explicativ (chapoul) rezumă pe scurt cele mai importante informații.
- ☐ Articolul include semnătura autorului.
- ☐ Fotografiile sunt relevante pentru subiect.
- ☐ Legende foto completează informațiile din articol.

Componentele unei știri

Scopul acestor elemente este să îi convingă pe cititori să citească știrea. Fiecare element adăugat pe pagină este o oportunitate de a arăta cât de interesantă, captivantă sau importantă este știrea.

Titluri

- Titlurile îi spun cititorului despre ce este știrea, incluzând cel mai important și interesant fapt.
- Dacă un titlu este plictisitor sau nu spune cititorului despre ce este știrea, oamenii ar putea alege să nu o citească.
- Titlurile sunt de obicei scurte — provocarea este să spui povestea folosind cât mai puține cuvinte posibil.
- Folosește un verb activ — acest lucru face titlurile mai captivante pentru că arată că se întâmplă ceva.
- Titlurile sunt de obicei scrise la timpul prezent.
- Aliterația, jocurile de cuvinte, repetiția și rima pot fi folosite pentru a face titlurile mai atractive, dar dacă știrea este foarte serioasă, un titlu amuzant nu este potrivit — ține cont de tonul știrii.
- Citatele pot fi foarte eficiente în titluri.
- Nu există punctuație la sfârșitul unui titlu, dar poate exista două puncte, o cratimă sau o liniuță în mijloc.
- Titlurile urmează regulile obișnuite de scriere cu majuscule sau sunt scrise integral cu majuscule (de obicei doar când titlul ocupă cea mai mare parte a paginii).

Subtitluri

- Subtitlul explicativ este un al doilea titlu, folosit pentru a adăuga informații care nu sunt incluse în titlu. Este de obicei puțin mai lung decât titlul.
- Ca și titlul, evidențiază un punct cheie al știrii (informații suplimentare interesante sau o explicație mai detaliată), pentru a-i face pe cititori să dorească și mai mult să citească știrea.
- Subtitlul explicativ nu trebuie să repete niciun cuvânt din titlu.

Semnătura autorului

- Semnătura autorului îți spune cine a scris articolul.

Fotografii

- Fotografiile ar trebui să fie cât mai captivante posibil.
- Fotografiile care ajută la ilustrarea știrii sunt foarte utile.
- Este recomandat ca fotografiile să includă persoane, deoarece cititorii vor fi mai predispuși să se uite la imagini cu oameni.
- Dar este mult mai bine dacă persoanele fac ceva sau arată personalitate sau emoție, mai degrabă decât să stea nemișcate privind la cameră.
- Este excelent dacă imaginea și titlul se completează reciproc.

Legende foto

- Legende descriu fotografia și o leagă de știre.
- Legenda oferă o nouă oportunitate de a transmite informații despre știre: nu scrie pur și simplu „O clădire”. Spune-le cititorilor de ce clădirea este importantă și cum este legată de știre.
- Nu trebuie să spui „aceasta este o fotografie cu...”.
- Nu există punctuație la sfârșitul legendelor foto.

Criterii pentru selectarea unei știri

Subiectul: Despre cine este știrea?

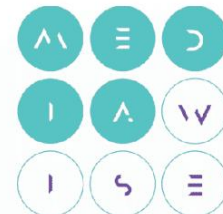
O știre este, de regulă, mai interesantă pentru presă dacă privește multe persoane, o persoană cunoscută sau o persoană aflată într-o situație neobișnuită ori de interes pentru comunitate.

Surpriza: Este neașteptată?

O știre este mai interesantă dacă prezintă un eveniment neașteptat, neobișnuit sau oferă informații noi.

Locul: Unde s-a întâmplat?

O știre este, de regulă, mai relevantă pentru persoanele care locuiesc aproape de locul unde s-a petrecut evenimentul. Un fapt petrecut în

localitatea sau județul tău va fi, de obicei, mai interesant pentru tine decât pentru cineva din altă regiune sau din altă țară.

Țimpul: Când s-a întâmplat?

O știre are valoare dacă relatează un eveniment recent sau unul care se întâmplă pentru prima dată.

Limbaajul știrilor

Verbe uzuale în știri

- a avut loc
- s-a produs
- a anunțat
- a declarat
- a spus
- a adăugat
- a confirmat
- a explicat
- a susținut
- a cerut
- a argumentat
- a criticat
- a apărut
- a acuzat
- a investigat
- a respins
- a precizat
- a transmis

Substantive frecvente

Persoane și instituții

- purtător de cuvânt
- expert
- organizație
- companie
- autorități
- activiști

- protest
- declarație
- comunicat de presă
- raport

Evenimente și documente

- incident

Dovezi și informații

- dovezi
- cercetare
- date
- cifre

Formule pentru prezentarea informațiilor

- Conform cercetărilor...
- Potrivit datelor...
- Potrivit autorităților...
- Potrivit informațiilor disponibile...
- Rezultatele arată că...
- Datele arată că...
- Conform declarațiilor...

Exemplu: Greta Thunberg a criticat liderii mondiali pentru că nu fac suficient în privința crizei climatice.

Introducerea vorbirii directe și indirecte

Formule introductive

- Într-un comunicat, ... a declarat că...
- Într-un interviu, ... a spus că...
- Un purtător de cuvânt al... a declarat că...
- ... a anunțat că...
- ... a declarat că...
- ... a explicat că...
- ... a susținut că...
- ... a adăugat că...
- ... a precizat că...

Verbe de raportare

- a spus
- a declarat
- a afirmat
- a explicat
- a adăugat
- a anunțat
- a scris

Conectori și expresii utile

Pentru ordonarea cronologică a informațiilor

- În timpul...
- De când...
- În... (februarie)
- La data de...
- Luni / Marți / Miercuri / Joi...
- În curând
- Pe parcursul...
- În prezent
- Ulterior
- Mai târziu
- Luna trecută / săptămâna trecută...
- La începutul acestei... (luni, veri, săptămâni)
- Până la... (sfârșitul anului)
- Între timp
- După aceea
- În aceeași zi
- A doua zi

Pentru exprimarea contrastului

- Cu toate acestea...
- Totuși...
- În schimb...
- Spre deosebire de...
- pe de altă parte...
- La fel ca...

Pentru adăugarea de informații

- În plus...
- De asemenea...
- Totodată...
- În același timp...
- Un alt aspect...
- O altă informație importantă...

Pentru evidențierea informațiilor importante

- Este important de menționat că...
- Trebuie subliniat că...
- De remarcat este faptul că...
- Un aspect important este că...
- Potrivit datelor...
- Conform declarațiilor...

Conjunții și locuțiuni conjuncționale

Pentru exprimarea succesiunii în timp

- când
- în timp ce
- după ce
- înainte să / înainte ca...
- până când
- de îndată ce
- imediat ce
- odată ce

Pentru exprimarea contrastului sau a concesiei

- deși
- chiar dacă
- cu toate că
- măcar că

Pentru exprimarea unei condiții

- dacă
- în cazul în care
- cu condiția să

Glosar de termeni

Algoritm	un set de instrucțiuni pas cu pas sau o „formulă” folosită pentru rezolvarea unei probleme sau pentru luarea unei decizii
Bulă de filtrare	situația în care o persoană vede în principal informații asemănătoare cu cele pe care le-a accesat anterior, ca urmare a modului în care funcționează algoritmii platformelor digitale
Concis	exprimat pe scurt, clar și fără informații inutile
Conferință de presă	întâlnire organizată pentru ca jurnaliștii să poată adresa întrebări unei persoane sau unei organizații
De încredere	demn de încredere; o sursă sau o informație pe care te poți baza deoarece este verificată și credibilă
Demn de a fi relatat	suficient de important sau interesant pentru a deveni subiectul unei știri
Echilibru	prezentarea corectă și proporțională a diferitelor puncte de vedere, astfel încât publicul să își poată forma propria opinie
Editor	persoana care revizuieste articolele, corectează greșelile, verifică informațiile și poate propune titluri sau legende foto înainte de publicare
Elemente vizuale ale unei știri	elementele care însoțesc textul unei știri, precum titlul, subtitlul, fotografiile, legendele foto și semnătura autorului
Fapt	o informație adevărată și verificabilă, susținută de dovezi
Ficțiune	o poveste creată din imaginația autorului, precum un roman sau o povestire
Instituții media reglementate	organizații media care funcționează în baza unor reguli și sunt supravegheate de autorități de

Interviewat	persoana care răspunde la întrebările unui jurnalist
Interviu	o conversație bazată pe întrebări și răspunsuri, realizată pentru a obține informații, opinii sau explicații
Întrebare deschisă	o întrebare care permite răspunsuri variate și încurajează explicațiile detaliate
Întrebare închisă	o întrebare care are un număr limitat de răspunsuri posibile, de regulă „da” sau „nu”
Jurnalist	persoană care documentează, verifică și prezintă informații de interes public. Poate avea rolul de reporter, redactor, editor sau corespondent
Legendă foto	un scurt text care descrie fotografia și explică legătura ei cu știrea
Mistificare	o informație falsă sau o înșelătorie creată intenționat pentru a induce oamenii în eroare
Opinie	punctul de vedere al unei persoane despre o situație; în presă, un text de opinie exprimă perspectiva autorului și nu doar faptele
Parodie	o imitație exagerată și umoristică a unei persoane, situații sau opere, realizată cu scop comic sau satiric
Părtinire	prezentarea dezechilibrată a unei situații sau favorizarea unui anumit punct de vedere
Punct de vedere	modul în care o persoană înțelege sau interpretează o situație
Redactor de secție	jurnalistul responsabil de o anumită secțiune (de exemplu: politică, sport sau cultură), care coordonează subiectele și aprobă articolele înainte de publicare

Redactor foto	persoana care selectează fotografiile ce vor însoți o știre
Redactor-șef	persoana care conduce redacția și stabilește direcția editorială și valorile publicației
Redundant	inutil, repetitiv sau care nu adaugă informații noi
Reporter	jurnalistul care documentează informațiile, redactează știrea și realizează interviuri
Rețele sociale	platforme online care permit utilizatorilor să creeze, să distribuie și să comenteze conținut sau să comunice cu alte persoane (de exemplu: TikTok, Instagram, Facebook)
Semnătura autorului	numele persoanei care a scris articolul
Speculație	o presupunere despre ceea ce s-a întâmplat, care nu este susținută de dovezi suficiente
Știre	relatarea unui fapt sau a unui eveniment de interes public, prezentată într-o formă jurnalistică
Știre de ultimă oră	relatarea unui eveniment care tocmai s-a produs și este transmisă sau publicată cât mai rapid
Știri internaționale	știri despre evenimente petrecute în alte țări
Știri locale	știri despre evenimente care au loc în comunitatea în care trăiești
Știri naționale	știri despre evenimente care au loc în țara ta
Subtitlu explicativ (chapou)	textul scurt aflat sub titlu, care completează informațiile principale și oferă un rezumat al știrii
Sursă	persoana, documentul sau instituția din care provin informațiile folosite într-o știre
Titlu	textul care rezumă ideea principală a unei știri și atrage atenția cititorului

Valori jurnalistice

principiile pe care o organizație de presă încearcă să le respecte. În NewsWise, acestea sunt: adevărat, corect, echilibrat și interesant

Vorbire directă

redarea exactă a cuvintelor unei persoane, folosind ghilimele

Vorbire indirectă

redarea cuvintelor unei persoane prin reformulare, fără folosirea ghilimelelor. De exemplu: A spus că este fericit.

Zvon

o informație neverificată, care circulă între oameni fără dovezi clare și se poate modifica pe măsură ce este transmisă